

Asia: VN/25102/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännökohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännökohtaisiin perusteluihin. Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä. Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

SuPer näkee valtakunnallisen Lupa – ja valvontaviraston perustamisen kannatettavana. Yhdenmukaisten lupa- ja valvontakäytäntöjen yhdenmukaistaminen ja lupaprosessien sujuvoittaminen on tärkeä tavoite. Näemme kansalaisen näkökulmasta merkityksellisenä tavoitteena sen, että uudistuksen myötä viranomaisten toiminta yhtenäistyy, tulkintaerot vähenevät ja hakijoiden yhdenmukainen kohtelu vahvistuu.

Virastolla on tärkeä tehtävä perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumisen seuraajana. On hyvä, että toimialat on koottu yhteen ja siten esimerkiksi asiantuntemuksen hyödyntäminen on mahdollista yli toimintarajojen.

Virastojen yhdistäminen vaatii kuitenkin konkreettista työtä ja resursseja, jotta palvelut ja lupaprosessi, käytänteet ja yhteistyö toimijoiden kesken tulevat käytännössä sujuviksi ja toimiviksi. SuPer edellyttää riittävien resurssien turvaamista valvontaviranomaisille. Ne on turvattava siten, että

toimintayksiköiden valvontaa voidaan tosiasiallisesti toteuttaa ja myös yllätysvalvontakäyntejä suoritetaan. Vain omavalvontaan perustuva ohjaus ja valvonta ei ole riittävää. Valvojan viranomaisen tuki- ja ohjaustehtävän lisäksi herää kysymys, onko riittävä perustelu se, että palveluntuottajat toimivat lähtökohtaisesti oikein ilman välitöntä ohjausta ja valvontaa ja viranomaisen mahdollisuutta tehdä valvontakäynti ilman etukäteisilmoitusta.

Luku 2 Organisaatio (4 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

Ei kommentoitavaa.

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

Ei kommentoitavaa.

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

Ei kommentoitavaa.

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

SuPer näkee hyvänä, että sosiaali- ja terveysalan osastolla toimivat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta. Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa kyseisen valvontalautakunnan viraston sosiaali- ja terveysalan osaston esityksestä neljäksi vuodeksi kerrallaan. Lautakunnassa asiaa ratkaistaessa jäsenistä yhden tulee edustaa lääketieteellistä, yhden oikeustieteellistä ja yhden sosiaalihuollon asiantuntemusta sekä yhden sitä ammattialaa, jonka harjoittamista koskeva asia kulloinkin on käsiteltävänä. Valvira (muistion V78233/2023) tuo esiin lähihoitajia koskevien valvonta-asioiden suuren määrän. Siksi SuPer näkee olennaisena sosiaali- ja terveydenhuollon nimikesuojattuja ammattihenkilöitä edustavan lähi- ja perushoitajaliiton edustuksen lautakunnassa.

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

Ei kommenttia.

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

Ei kommenttia.

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Ei kommenttia.

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

Ei kommenttia.

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

Ei kommenttia.

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

Uudistuksen tavoitteena oleva palvelujen tuottaminen vaikuttavammin, yhdenvertaisemmin, tehokkaammin, laadukkaammin ja saavutettavammin. Lisäksi tavoitteena on valtakunnallisen toiminnan tehostaminen ja yhdenmukaistaminen sekä kansalaisten ja yritysten yhdenvertaisuuden edistäminen yhtenäisen lupa- ja valvontamenettelyn myötä. Tämä on erittäin kannatettava tavoite. Toiminnan ja toimintatapojen muutos ja yhtenäistäminen vaatii resursseja ja aikaa. Uudistuksen onnistuessa ja pitkällä aikavälillä toiminnan tehostaminen ja yhtenäistäminen tuottaa parhaimmillaan säästöjä ja toimivan viraston kansalaisen näkökulmasta.

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

Ei kommenttia.

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

Ei kommenttia.

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

Ei kommenttia.

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

Ei kommenttia.

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

Ei kommenttia.

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

Ei kommenttia.

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

Kommenttinne asetuksesta

Ei kommenttia.

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Ei

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20-25 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

Kommenttinne tästä pykälästä

-

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

Kommenttinne tästä pykälästä

-

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Kommenttinne näistä pykäläistä

-

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Kommenttinne

-

Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihinKommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus (5-6 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (7-11 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Erinäiset säännökset (12-14 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

B HALLITUKSEN ESITYSLUONNOSTA KOSKEVAT MUUT MAHDOLLISET HUOMIOT

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Ei

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

-

C HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN SISÄLTÄMÄT MUUT LAKIEHDOTUKSET, JOILLA TOTEUTETAAN UUDISTUKSEN EDELLYTTÄMÄT TEHTÄVÄSIIRROT LUPA- JA VALVONTAVIRASTOLLE, ELINVOIMAKESKUKSILLE, KEHITTÄMIS- JA HALLINTOKESKUKSELLE SEKÄ MUILLE VIRASTOILLE

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Ei

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

D TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetysti (suositus enintään 4500 merkkiä)

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi.

Uudistuksen tavoitteena on palvelujen tuottaminen vaikuttavammin, yhdenvertaisemmin, tehokkaammin, laadukkaammin ja saavutettavammin. Tavoitteena on myös valtakunnallisen toiminnan tehostaminen ja yhdenmukaistaminen sekä kansalaisten ja yritysten yhdenvertaisuuden edistäminen yhtenäisen lupa- ja valvontamenettelyn myötä. Nämä ovat erittäin kannatettavia tavoitteita. Toiminnan ja toimintatapojen muutos ja yhtenäistäminen vaatii resursseja ja aikaa. Uudistuksen onnistuessa ja pitkällä aikavälillä toiminnan tehostaminen ja yhtenäistäminen tuottaa parhaimmillaan säästöjä ja toimivan viraston kansalaisen näkökulmasta.

Viraston ohjauksessa siirtyminen kuuden aluehallintoviraston ja Valviran ohjauksesta yhteen usean ministeriön yhteiseen tulosohjaukseen ja strategiatyöhön mahdollistaa ohjaustoiminnan kokonaisuuden tehostumisen on kannatettavaa.

Koska tulevan Lupa- ja valvontaviraston toimialueena on koko suomi, SuPer näkee tärkeänä myös alueellisten erityispiirteiden huomioimisen ja tuntemisen. Kun uudistuksen voimaantuloa tavoitellaan 1.1.2026, on todettava, että aikataulu tälle mittavalle uudistukselle on kireä.

SuPer näkee valtakunnallisen viraston perustamisen kannatettavana. Lupa- ja valvontakäytäntöjen yhdenmukaistaminen ja lupaprosessien sujuvoittaminen on tärkeä tavoite. Näemme kansalaisen näkökulmasta merkityksellisenä sen, että uudistuksen myötä viranomaisen toiminta yhtenäistyy, tulkintaerot vähenevät ja hakijoiden yhdenmukainen kohtelu vahvistuu.

Virastolla on tärkeä tehtävä perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumisen seuraajana. On hyvä, että toimialat kootaan yhteen ja siten mm. asiantuntemuksen hyödyntäminen on mahdollista yli toimintarajojen.

Virastojen yhdistäminen vaatii kuitenkin konkreettista työtä ja resursseja, jotta palvelut ja lupaprosessi, käytänteet ja yhteistyö toimijoiden kesken tulevat käytännössä sujuviksi ja toimiviksi. SuPer edellyttää riittävien resurssien turvaamista valvontaviranomaisille siten, että toimintayksiköiden valvontaa voidaan tosiasiallisesti toteuttaa ja myös yllätysvalvontakäyntejä suoritetaan. Vain omavalvontaan perustuva ohjaus ja valvonta ei ole riittävää. Valvojan viranomaisen tuki- ja ohjaustehtävän lisäksi herää kysymys, onko riittävä perustelu se, että palveluntuottajat toimivat lähtökohtaisesti oikein ilman välitöntä ohjausta ja valvontaa ja viranomaisen mahdollisuutta tehdä valvontakäynti ilman etukäteisilmoitusta.

SuPer näkee hyvänä, että sosiaali- ja terveysalan osastolla toimii sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta. Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa kyseisen valvontalautakunnan viraston sosiaali- ja terveysalan osaston esityksestä neljäksi vuodeksi kerrallaan. Lautakunnassa asiaa ratkaistaessa tulee olla myös yksi sitä ammattialaa edustamassa, jonka harjoittamista koskeva asia kulloinkin on käsiteltävänä. Valvira (muistion V78233/2023) on tuonut aiemmin esiin lähihoitajia koskevien valvonta-asioiden suuren määrän. Siksi SuPer näkee olennaisen sosiaali- ja terveydenhuollon nimikesuojattuja ammattihenkilöitä edustavan Lähi- ja perushoitajaliiton edustuksen lautakunnassa.

SuPer kantaa huolta digitaalisten asiointipalveluiden ensisijaisuudesta ja toteaa, että palveluja tulee kehittää aidosti kansalaisia ja mm. sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia palveleviksi ja jouheviksi. On tärkeää myös muistaa, että meillä tulee olemaan aina kansalaisia, joilla ei digitaalisiin palveluiden käyttöön ole mahdollisuutta, osaamista tai kyvykkyyttä. Palveluiden tarjoaminen myös muilla keinoin on turvattava.

SuPer pitää tärkeänä, että uudistusta toimeenpantaessa turvataan palveluiden saatavuus ja laatu ja ettei siirtymävaiheessa tule katkoksia. Tällä hetkellä esimerkiksi palveluntuottajarekisteri Soteri on erittäin pahasti ruuhkautunut. Taustalla ovat uudistuneen sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain mukaisen menettelyn ja rekisterijärjestelmän käyttöönotto sekä sen myötä lisääntyneet hakemusmäärät, joka on johtanut jopa 6 kuukauden jonotusaikoihin. Tämä on aiheuttanut monille sosiaali- ja terveydenhuollon itsenäisille ammatinharjoittajille suuria haasteita. Asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä palveluiden saatavuuden turvaamisen näkökulmasta tämä on ollut hälyttävää. On kiinnitettävä huomioita siihen, ettei tässä valtavassa uudistustyössä kohdata samoja haasteita.

Pajunen Tarja
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry